

Մյուս աղբյուրը [Ժիլեյի և Մայիսի ամսին օր (Մայիսի տոնի օրերից) Ժամը Զ-ից մինչև 2-ը: Յայտարարությունները բնդարձակում են ամսին յեզուներով]:
Մյուս աղբյուրը [Ժիլեյերի բառին 2 հ., բեկբաններին համար կրկնապատկել]

Въ мѣстѣхъ, гдѣ не имѣетъ

ՀԻՄՆԱԿՆ ԳՈՐԾԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

(Տուրդենեից)

«Պ. Բաաչի վարմունքն ինձ հետ ուրիշ դոյն էր ստացել իմ կարճ ժամանակ տեղափոխման համար։

Աստուծոյ ի կ.

կարող մարդն է թույլ ինձ այսպիսի
անձանց առաջնորդելու և լուսաբանելու
համար Առաքյալի ոչ միայն հայոց, այլ և
ուրիշ ազգերի անցնալու ու ներկան ու-
սումնասիրելու գործունեությունը։ Սերիկանը
հին սերունդի մարդ է, հետևաբար զերծ
մի արդի ինքնահասարակ ինտելիգենցիայի
բոլոր տղիստեթիկներից... Կ. Սերիկանը
կրիլը շատ հնորակալ էր, այս յանձ-
նարարական համար ինքզինով մի-
անգամայն, որ մի քանի աշխատություններից
վրայ ևս մասնագիտացնում հայոց պատ-
մական կենտրոն վերաբերեալ Գառնի-
բարեկի իրենց պ. Վ. Արաբկյանի յորթնած
հայտնաբերում համարում պատմությունը,
մի քանի աշխատություններից, նորից
պետք է, Ա. Սարգսյանի մեծ և գեղեցիկ
աշխատությունը հետևելով խորագրով
«Обзоръіе Арменіи въ географическомъ,
историческомъ и литературномъ отношеніяхъ» 1859 г. С.-Петербургъ.
Ի գեղ պատմական հայտնաբերում Սարգսյանի
այս պատմական գործը գրվել է միակի
կարելի է համարել հայոց մասին ուս-
մանը, ուսումնասիրել յորթնած բոլոր
աշխատություններից մեջ թե՛ հարուստ բու-
սականությունները, թե՛ նրա իրենց բա-
նաւոր կարգաւորությունները և թե՛ նրանց
համալիրը բացատրությունները կենդանի և
կորովի ուսումնասիրումը։ Բնական ազդեցիկ
բան էր իրենց կարծիքը, եթե Վրդեթի հրատարակ-
ված իրենց ընկերությունը կրկին տա-
գրությունները լայն սփռում այս գիրքը, որի
պատմական մեծ և օգտակար ակնարկը, ա-
ռաւելն տալիս իրենց օրինակներն ար-
դէն վաղուց տալու համար հետաքննել
պատմական նշանակեց այս գրքերի ա-
ռուցները, Կենդանի պատմականություն-
ները միասին համար վերադարձին
Բաղրալի։ Սարգսյանից մինչև Բաղրալի
որովհետև մի օր և մի գիրքը ճանաչող
է, ուստի այդ օրը գրվել է անկասկածելի
անցյալը, որ Կենդանի և հետ, հայոց
պատմական և կենսական մի կատարեալ
գաղափարական նուրբություն։ Բաղրալի
ծավալն աստիճանով անդադարեալ անցնելով
հետևելով առաջին գրքից մեջ ամենա-
թանկ մեղքի մեջ, որով պատճառ էր
Բաղրալի նախաձեռնողը Մի կրկին
ծավալն անցնելով իրենց անցյալը առա-
վին այն բաղրալի, որով սկսում էր
Առաքյալը և որի վրայ հայկական
պատմական սիրտն անկասկածաբար
հետևելով կարծես անկասկածաբար տա-
րի էր այդ կործանում և վաղուց ար-
դէն զգուշ թե՛ բնությունը և թե՛
մարդկանցից, բացի, ի հարկէ, այն
յարգած բարեկամները, որոնց տե-
նած էին արդէն շատ տարիներէ ի վեր։

Գր. Նիկողոսյան

ՊԱՐՈՆԵԱՆ

Կ. Պարոն «Մարտի» շաբաթավերջից
մի քանի կրթատեսիլներով արտատրում
ենք այն յորդանոց ուսումնական քաջա-
ծանով երգիծական Պարոնեանի մա-
սին, որ ներկայումս խիստ ճշգրտոր
գրու-
թեան մի հիմանդ պատկած է Կ. Պար-
ոնեան և այսպիսի գեղեցիկ օրինակներ
հետք մեկնել կարող անձերի աշխարհ-
թիւնը ենք հրաւիրում այս հանդամարտի
վրայ։

«Պարոնեան էֆենդի հիւանդ է,
Ներք անէ ի վեր անկողնի կը ծա-
նունցանք, որովհետև այն ժամանակ երբ
ևս մի քանի բարեկամներ ամեն ճիշդ
գործ էինք գործում և ամեն միջոց գործա-
ծում գաղթական չարմուք կատարելու
համար, պ. Ներքեանը բացարձակ կու-
տակել էր և խրատում էր գաղթական
չարմուքն։ Շատ կ'իշխում էր որ այս ան-
ցած գնացած գործերի մասին իւր բա-
ցարով իրենցը տար որ առաջ պ. Ներքեանը
մի մեջ եղած այս տարա-
ձայնությունը փարատելու համար, ինչ-
պէս որոշակաւ, նորիս խոստացաւ անկող-
նից մեր բազմախոս գաղթական Շատ
փափակել էր այդ ինձ համար։

ապէ՛հ նա, ազգին անհատական կրդի-
ծարանը և ոչ ոք կը բարեհաճի հարց-
նել թէ ինչ վիճակի մէջ է։ Կրկին որ
գրական աստիճանի իւր սրբանունը հե-
ռացնելէն ի վեր մտադրած է հաշտուոր
երգիծարանը, և կը վախճամ իսկ որ
չստիւր հարցնելու երեսն ինձ վա-
ղիւ թէ ով է Պարոնեան Գեղ չէ, չէ
թող մտադրէ, ինքն ալ շատ ըրաւ ազ-
գին, շատ, ինչ էր այս մարդուն ձեռքն
մեր քաջածը, դուրս դադար էլ ունէր, ու
որ զեղծում տեսնէր, իսկովն կը կշտա-
րէր, մարդ կը գողար սխալ քայլ մ'առ-
նելու, և ահա ուր է, ուր չէ, զրիչ ի
ձեռն զէմ կ'էնէր Պարոնեան ու իւր
Արդարեւ անկողնի ոչինչ կը մնար անտե-
նի մոլորությունն է որ զերծ մնացած ը-
լայ իւր հարուստներն, և իւր օրինա-
կանն է որ զրոյն ազատել յաղդի եր-
գիծարանին շանթերէն, միջոցի կ'սկսէր
յառաջաբանը և փոխարինը վերջաբա-
նին մէջ կը պայթէր, զիստիւր մը կամ
վերաբերում մը պատմականութեամբ սկսած
յառաջ իւր յորդանոց և չը զիստ մէջ
դաւաճածներով մինչև հոս հասնուցած է
որ վերջապէս անկողնի անձը ստի-
պուած է անդամ մը գիտարկը ծոնգե-
րուն վրայ առնել և երկար յորդանոց մը
վերջ բացականչել։ «Ինչ է Պարոնեան
մարդաբան է։ Իւր նիւթերը յաճախ ա-
մենահամարակ բաներ են, սակայն եր-
բայեցութիւններով այնչափ կ'ուր, մինչև
իսկ անմարտիկ դաժնաւոր չափ բազմա-
Պարոնեանն աշխատութիւն, կեղծիք, գո-
վեստ ակնարկ, կը նմանի տառապի
թող ապակուր, և ահաւասիկ ճիշդ այս
առթիւ է որ կը կատարւի թէ շատեր
ակամայ կամօր կ'ուրն իրենց իրենց չը-
բանակէն ի լայն վառել Պարոնեանն ու
իւր երգիծանքները, սակայն միթէ
երկի է որ քիչ շատ զարգացած դատ-
ութեան տէր անձինք մինչոյն տեսակե-
տով նային մեծ գրագետին վրայ, որով
հետև յորթնէն, սկսած է գրիչ չարմուք
հրատարակի վրայ, այլ ևս Պարոնեան
ընտանեաց չը պատկանիր, այլ համայն
ազգին, որ պարտ էր իւրեն բեր ակն-
պահել այս եզրակարծ անձնաւորութիւնը,
ոչ թէ միայն անոր համար որ գրող մ'էր,
այլ մանաւանդ անոր համար՝ որ զարուց
ի դարս և դուցէ առ յաղայս ամենէն
նշանաւոր երգիծարանն է որ երեսցած է
ազգի մէջ և որոյ գրչէն երած ամենա-
աննշան երկտողն իսկ խնայում մը պա-
րուսակէ, մոլորութիւն մը կ'այտնէր, բա-
րոյթական դաս մը կուտայ, ոչ թէ նա
չոր ու ցամաք բարոյախոսութեանց նը-
ման որոյնք և կրկին տող չը կրնար կար-
գալ մարդ անձանկարող, այլ այնպիսի
ընտանի ուսում մը՝ որոյ ամբողջութիւնը
կը լափէ մարդ տող ժամանակի մէջ,
ցաւելով հանդերձ թէ «ինչու ոչնչապի
կարճ կը գրէ»։

Սե տակայն հիւանդ է Պարոնեան
Եթէ ինքն կարողար այս տողերը և
գրելու կարողութիւն ունենար, անպատ-
ճառ կ'ուր երգիծականով մը պիտի այ-
պանէր մեր ընթացքը որ փոխանակ
հիւանդութեան դարման մը խորհուրդ կե-
ցեր իւր հանրաժանութիւնը կ'անցնէր
կ'ըզգային, մինչդեռ անկողնի ոչինչ ին-
քն անկողնի մէջ նիւթական և փղկա-
կան ինչ տառապանքներ կ'անցնէր, և
Արժանապատուութիւններ վերաւորող
բացատրութեանց հարկ չկայ հասկնելու
համար թէ չորս հինգ անգամէ բաղ-
կացաւ ընտանեաց յայր մը—և այն
կը գրաւէր հայր մը—և երբ երեք
ասիւն ի վեր հիւանդ պատկի, ինչ
կ'ըլլայ այն ընտանեաց վիճակը, Խառա-
պահանք չէ մեր երգիծարանը, շատ բան
չուրեց մեղմէ իւր հիւանդութեանն
ստիւր, այլ հրատարակու ծանոյց
որ վեց մէկտ արժողութեամբ Խառա-
կուտակ թիւերը—որով մինակ 17 օրի-
նակ վնասած է—և երբ մէկտի պիտի ծա-
խէ և իւր հիւանդութեան անկողնի
մէջ անող ապրի, սակայն չիտակեմք,
ով ուսում մէկ օրինակ—ոչ ոք, ամօթ,
17 հոգի չը զոտնեցաւ կէս դնովը Խառա-

տանդ, որոյ խառնաշփոթ թիւը ապա-
սել վերջ գոցէ, ինչ ու կէս տակ
արժէ, է՛, ալ ինչ կրնայ ընել գրագէտ
մը, ապրանք չունի որ ծախէ, պահանջ
չունի որ դանձնէ վարկ չունի որ պարտ
ընէ, ուրիշ բան չմնար ընել իրեն կ'էն
ողջ ողջ մանկ գերեզման ուղիւ զիստ
աղղը «եւեկաց Երայէլ լալիւն մեծ, բան
զիստ մեծ անկաւ ի Սիւն» ընտանեաց
զամբանական խօսք, երեւելի չէ
արձաններ կ'անէ, ու չող յորթնելու
վարժ հաղկատակներ ալ զայն Ալեք-
ճաղի ջրով լուսնի Պարոնեանը ծա-
ղատեաց չէ, չորս տող ուսումնասիրող
զինքը աշխարհի տէր համարող չէ, նա
չստ բարձր է, անոր տաղանդը չը հա-
մեմատուր և ոչ մէկու մը հետ, նա
դատ է իւր գրած բարդացնելու գաղա-
նիքը, և ժողովրդեան թէ ուսմիկը և
թէ ուսեալը, թէ զինքը սիրողները և
թէ անտարբերները, ամենքն ալ ամե-
նայն անպատկան կը կարգան իւր
գրածները, սակայն իւր հայ բնակա-
նաբար ձրի պիտի կարգան և այս առ-
թիւ Ազգային Տղերու, Մեծապատիւ
Մուրացկաններու, Պարոն մը Պարոն
թաղերու մէջ, Սյուսի, Միծաղի,
Թատրոնի, Խիւսի, եւ, սպառնալ
գրեւոր հեղինակը անտարբերութիւն
մը և կը ժառանգու պիտի հեծէ ան-
կողնի մէջ, է՛, ալ մէկիւ, օրուսն մը
համար մոռնալք ամեն մոռնում և խոր-
հինք թէ ինչ միջոցներով կարելի է
վերել Պարոնեանը իւր հիւանդութեան
Իսկ մննք որ գիտնէր թէ ինչ կարծէ
հայ գրականութեան համար Պարոնեան
մը և կը հաւատալք թէ մեր բոլոր ըն-
թերցողներն ալ նոյն վնած հաւատքը
ունեն մեր երգիծարանին նկատմամբ,
կը ինքեմք որ այս կենաց և մահու
վարկաններուն մէջ փութան անդիւր
իւր վիշտ և արտապայտել իրենց ազնիւ
զգացումները իւրաքանչիւր որ իւր
չըջանակին մէջ ըստ կարի գրական
նուէր մը հաւաքելով և հասցնելով զայն
հիւանդ գրագետին, որ աւելի քան եր-
բէք քաջաւորութեան կարօտ է այժմ»

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍԻ ԲԱՑՈՒ-
ՄԸ ԼՈՆԴՈՆՈՒՄ

Ապրիլի 26-ին Լոնդոնում բացուեց
գերմանական ցուցահանդէսը, որ շինուած
է Զարգիւթարտման Օտարերկրայէր լրագրի-
ներն այդ մասին հետեւեալ ամենաբա-
նութիւններն են հաղորդում։ Ցուցահան-
դէսի բացման նախորդ օրը ցուցահան-
դէսի շինութեան մէջ գտնուած «Kaiser-
hof» ճաշարանում ցուցահանդէսի զիսա-
ւոր տեսուչ Ուայտլին անդիւրական և
օտարերկրայէր ամառի երեք հարիւր հո-
գի ներկայացուցիչները համար ճաշ էր
պատարարուել։ Դաշէ ժամանակ առաջար-
կուեցան անդիւրական թագուհու, գերմա-
նական կայսրի և մամուլի «կնիականները»
նշանակուած ժամանակին անդիւրական և
գերմանական զբօսաշինութիւն չըկալարա-
գուած մեծ տախտակամածի վրայ ահա-
րուն բաղրիութիւն էր հաւաքուել ցուցա-
հանդէսի բացմանը ներկայ լինելու հա-
մար։ Լոնդոնի լրագր-մէր իւր բոլոր
չըջանակներով և չըկայով քաղաքային
միւս վարչական անձերի հետ ըռնեց
տախտակամածի վրայ իւր համար նշա-
նակուած տեղը, որ զարգարուած էր
ժողովրդեան և զբօսաշինութիւն Այնուհետեւ
քահանայի աղօթքից յետոյ, Լոնդոնի
գերմանական գաղթականութեան միաց-
եալ երգեցիկ խմբերը բաւարական 2-րդ
և հիսունհարիւրադարի հետեւի գնդերի
կրած շաւարան խմբերի նուագակցու-
թեամբ երգեցին «Ճանհայտը» օպերայից
մարջը։ Գրանից յետոյ, ցուցահանդէսի
զիստուր տեսուչ Ուայտլին մի ճառ
խօսեց, որի մէջ, ի միջի այլոց, առաջ
թէ Վիկտորիա թագուհին և Վիկտոր
կայսրը իրաւացի են ցուցահանդէսն այ-
ցելել։ Կայսրը, ճառախօսի աւելուել մա-

նաւանգ խիստ հետաքրքիր է ցուցահան-
դէսը տեսնելու և արդէն շատ անգամ
ամենապիւր աղօթութիւն է ցանկացել
այդ ձեռնարկութեան համար։ Լոնդոնի
ցուցահանդէսին մասնակցում են գերմա-
նական 1,200-ից մինչև 1,500 արդիւնա-
բերողներ և նկարիչներ։ Իւր ճառի վեր-
ջում Ուայտլին յայտ յայտնեց, որ ցուցա-
հանդէսն աւելի կ'արժանէ Անդիւրայի և
Կերմ նիւրի միջև եղած բարեկամական
կապերը։ Այդ ճառից յետոյ, երգեցիկ
խմբերը կրած շաւարան խմբերի նուագակ-
ցութեամբ երգեցին Wacht am Rien
հիմնը, որ անգլիկ երգերով կ'անուր
և երկարատեւ ծախահարութեամբ ընդու-
նուեց։ Այնուհետեւ լրագր-մէր ցուցահան-
դէսը բաց արաւ։ Հանդէսը վերջացաւ
անգլիական և գերմանական աղօթքին
հիմնով։

Բացման օրը մի քանի հազար հոգի
այցելեց ցուցահանդէսը։ Ցուցահանդէսի
բոլոր զարգարանքը գերմանական ընա-
ւորութիւն ունի և ազգային ուսումնա-
քուած։ Այդիւրեւում, ուր անցնում են
գերգիկ զրոյթեամբ զցուած վարքի
կամարչներով, բանաստեղծական և պը-
լաստիկ կերպով տեղաւորուած են Գեր-
մանիայի գանադան տեղերի կենդանա-
նկարները, այն է՝ Մանուսիլի, Վարա-
րուրի գերասանները, Հայդելբերգի
ամբողջը և Բէնի տեսարանները, բո-
լոր կենդանիները նկարել են գեր-
մանական յայտնի նկարիչները։ Հայդել-
բերգի ամբողջում գտնուած ազգային տա-
կառի կաղապարը ի ցոյց է դրուած
հին գերմանական պանդուխտ Այգիներ
մէջ հետաքրքրութիւն է շարժում Ուայտլին
Փանի շինած Երգիչ-Հայտնի աղա-
րակը 17-րդ դարի ուսումնասիրող
գիտնականները պահանջեցին
վարկուրեց յետոյ, այդ ազարակը Բեր-
լինի թանգարանը կը տեղափոխուի։
Այսպէս կոչուած կայսերական գալերե-
ում ի ցոյց են դրուած գերմանական
բոլոր կայսրերի կիսաբանները։

Ներկայումս ժամը 8 1/2-ին թատրոնա-
նական մեծ դահլիճում, որտեղ 15,000
մարդ էր ներկայ, կենդանի պատկերներ
զրոյցեցին, որոնք ներկայացնում էին
գերմանական կայսրութեան 7 միջնադէ-
պիւր Կարլ Մեծի օրերը սկսած մինչև
ներկայի։ Չուտ արդիւնաբերական ցու-
ցահանդէսը 8 ժամի է բաժանուած։ Այլ
և ձախ գալիչներում ի ցոյց են
դրուած 700 նկարներ, որոնք գերմանա-
կան 300 նկարիչներ ստեղծագործու-
թիւններ են։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ.—Գերմանացիներին ներ-
կայումս նոր հրատարակուած մի բրո-
շուր է հետաքրքրում։ Եր հետեւեալ վերնա-
գիրք է կրում «Was für eine Kurs ha-
ben wir» («Ինչ ուղղութեան ենք մենք
հետեւում»)։ Բրոշուրի երեւոյն հեղինակի
անունն տեղ գրուած է հաւաքական ա-
նուն—«Պրուսացիներ» (von Borussen)։
Բրոշուրն ուղղուած է գերմանական ներ-
կայ միլիտարութեան անդամներին զէմ
և դրանց վրայ բարձրող մեղադրանքը
հետեւեալ է կենդանի է կայանում։ 1) որ
Գերմանիան Ֆրանսիայի վերաբերմամբ
փոխանակ իւր արժանապատուութիւնը
պահպանելու, ստորանում է, աշխտեղով
նրա բարեհայեցողութիւնն ստանալու,
որ Ֆրանսիական հաւաքակապտութեա-
նը միջոց է տալիս իւր անբարեացակա-
մութիւնն արտայայտել Գերմանիայի պա-
տիւր չօչալով զանազան ձեւերով։ 2) որ
զէլի Անդրեան ունեցած իւր բարեկամա-
կան յարաբերութիւնները Գերմանիան
պաշտոնական պարտաւորութիւնների է
փոխել, որով և իրեն մի տեսակ կա-
խուած գրութեան մէջ է գրել զէլի
Անդրեան ընդամեն բոլոր շահերը թող-
նելով բոլորական աղղութեան կողմը։
3) որ Գերմանիան արժանաբար է Ռու-
սիայի հետ ունեցած տանգալան բարե-
կամութիւնը, մինչդեռ Ռուսիան միակ

պետութիւնն է, որի վրայ բոլորովին
յայտ կարող է ունենալ Գերմանիան, եթէ
հապտեալական զանապետութիւնը քան-
դուելու լինի, միևնոյն ժամանակ Գեր-
մանիան թող չէ տալիս, որ մամուլի և հա-
տարակութեան մէջ զարգանայ թշնամու-
թիւնը զէլի իւր այդ անկեղծ և խա-
ղապաշտ հարեանը։ 4) որ Գերմանիան
փոխել է իւր գրութիւնն հապտեալական
զանապետութեան մէջ, երբեք է նոյն
խիղ զանապետութիւնը, Խաղիւսն մասե-
ցել է Ֆրանսիային և առաջնական ազ-
գեցութիւնն աւելի գերակշիւ գեր է
խաղում, քան գերմանականը և 5) որ
և բոլորական խաղաղութեան մասին եղած
հաստատ հաւատը գերմանական գործերի
և բոլորայի վրայ ճնշում գործող թիւրա-
հաւատութեան է փոխել, քանի որ հա-
տարակութիւնը տեսնում է, որ հապտե-
ալական զանապետութիւնը խախտուել է,
իսկ վերջին զէլիւր անխառնակի է
տեսնում պատերազմը, որի ժամանակ
Գերմանիան փոր ի շատ յայտ կարող է
ունենալ Բրիտանիայից, մինչդեռ Աու-
տրիան, ամենայն հաւանականութեամբ,
բացարձակ կամ զաղտելի կերպով կը
միանայ Ռուսիայի հետ։

ԳԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

—Ինչպէս յայտնի է, մօտերքս սեր-
բիական կառավարութիւնը Նառալիս
թագուհուն հետաքրքրեց Սերբիայի տա-
մանները։ Թագուհին փառաբան է
վարձել, որ պէտք է բողբի իւր թա-
թուհու զէմ գործ գրած այդ բոնի մի-
ջոցի զէմ։

—Ինչպիսիւս սկզբունքով ընդունուել է
բանտոյները պահանջը ուսումնասիրու-
թիւնը վերաբերելու մասին Յոյս կայ,
որ զրանով կը վերջանան գործադուր-
ները։

—Չինաստանում եւրոպացիներին զէմ
ծագած ապստամբութեան մասին Դան-
հայից հետաքրքրում են, որ Վուզայում
անկարգութիւնները սկզբում խիստ ծա-
նըր լինելով, այժմ խաղաղութիւնը վե-
րականգնած է։

—Ինչպէս յայտնի է, Թիւրքիան Գար-
գանելի նեղուցում բռնել էր ուստաց ա-
ղապականներին մի քանի նաւերը, բայց
Կ. Պոլսի ուստաց դեսպան Նիկողայի յայ-
տագրի հիման վրայ կրկին բաց էր թը-
ղել։ Այժմ Կ. Պոլսից Բերլինի «Nat.
Zeit.»-ին հետադրում են, որ Նիկողայը
այդ միջնադէպից յետոյ ամենաբարեկա-
մական յարաբերութիւններ է հաստատել
Բ. Դրան հետ։

—Յուստատանի Կորֆու կղզուց խիստ
անբարեկր լուրեր են հասնում, հայե-
լով, որ հետադիւրները հանդուստացող
բնաւորութիւն են տալիս երկրի գրու-
թեանը։ Ամբոյն այս օրերայաբանութեանց
հրէական թաղի մօտ կանգնած պահ-
պան զինուորներով վրայ և պահեց ութ
հոգի, մասամբ կանայք և երեխաներ։
Միտող հրէաներին չեն թողում և քա-
ղաքին համաճարակ է տարուում։ Հեռա-
գիրները բռնում են սահմանի վրայ և
սպառաւորութեան մասին տեղեկութիւն-
ները զաղտնի ճանապարհով են հասնում։
Ներդալան բոլոր սերտութիւններն այդ
անկարգութիւնները մասին յոռնաց կա-
ռավարութեանը բողբ են ներկայացրել։

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մի կնիստ, իւր բանտարկութեան
ժամանակամիջոցը լրացնելուց յետոյ,
բանտի պէտք է դուրս թողուէր։ Բա-
նանան խրատում է նրան։

—Ռուսները, ահա զուայտուանից ա-
ղատ պէտք է լինու, ինչը կայ, այն-
պէս արա, որ էլ չըրենք քիչ այստեղ։

—Ինչ ևս առում, տէրտէր ջան, ևս
ըստեղի աղ ու հայը ոնց կը մտանում։

Նկարչի արձեւատնացում։
—Ուրում եմ Ապրոնիւր նկարել, բայց
գոմարանում եմ, թէ ինչով չըջապա-

տեմ Ապրիլին
—Շրջապատեցէր Ապրիլին մեր հեր-
կայ բանաստեղծներով և ձեռքը ուղղի
տուէր:

—Ուրիշ, բարեկամ, ինչպէս էք:
—Փառք Աստուծոյ, միայն այս է,
որ լսողութիւնս ծանրացել է:
—Ե՛հ, մի մեծ ցաւ չէ դա. այժմ
լսելու խոլի լաւ բան էլ չկայ:

—Երկու կալուածատէրեր խօսում են
իրար հետ:
—Ի՜նչ լաւ եղանակներ են անում,—
ասում է մինը,—եթէ այս տար անձրե-
ներն երկար չարժանակուեն, ամեն ինչ
հողից դուրս կը գայ:

—Աստուած մի արասցէ, ինչ էք ա-
սում,—վախեցած բացականչում է միւրը,
—ես երկու զբաղմունք ունեմ հողին յամ-
նած:

—Շատ բարի, պարոն: Ենթադրեմ,
թէ ես իմ աղջիկը ձեռք կ'առնեմ, բայց
ամուսնանալուց յետոյ ինչ պէտք է
անեմ:

—Նախ և առաջ պարտքերս կը
վճարեմ:

—Նոր ամուսնացած դոյզը քննադա-
րձանքը դոյզ է անում:
—Ախ, սիրելիս,—ասում է կինը,—
ես միշտ երկիրը եմ կրում, որ ամուսին
կեանքիդ եղանակ տա:

—Ի՜նչ ես ասում,—պատասխանում է
ամուսինը,—ես սիրեմք քեզ եւ երանի
տալիս ամուսին կեանքիս, որ եթէ ձեռք
սոյսոր էլ մեռնես, ես երկրորդ անգամ
կ'ամուսնանամ:

ԵՐԵՎԱՆԻ ԶԵՆՈՒԹՅՈՒՆԵՐ
(Հիւսիսային Գործադրութեան)

ՊԵՏԵՐԲՈՐԳ, 14 հոկտեմբեր. — Երէկ
զենեակաւ աղբիւրանա Ստիւրլէյն և
Թադաուր Վայսի հետևորդներին
շատ անձեր Սոսիալական ուղևորուե-
ցին:

Պաշտօնաթուղ իմեններ զենե-
քաւ-մայր Լալու-Փոն-Վայսենհոֆը
Կովկասի Հանքային ջրերի տեսուչ
է նշանակուած:

«Ноб. Вр.»-ն հաղորդում է,
թէ սինդիկատ քննութեան է առա-
ջարկուած Համառոտական միսիո-
ներական գործնական միաբանու-
թեան կանոնադրութեան ծրագրի-
րը. այդ միաբանութիւնը նպա-
տակ ունի ամեն բանում և ամեն
տեղ ոգնել լուսնադաւան եկեղե-
ցու միսիոնարներին:

Լրագիրները հաղորդած տեղե-
կութիւնները երևում է, որ լուս-
նադաւանութեան միսիոնարները
ուսումնարանական շրջաններին մի
հրահանգով յայտնել է, թէ նոր
կանոնների համաձայն գիմնադի-
ոներում և պրոգրիմադիոներում
արձակուրդների ժամանակը պէտք
է սկսուի քննութիւնները վերջա-
նալու օրին և տեղ երկու ամիս
Հրատարակուած է Ալեքսանդր-
բեան Կայսերական Լիցէյի կանո-
նադրութեան փոփոխութիւնը:

ԻՅԵՐԱԼԻՆ. — Այստեղի նկարչական
միջազգային ցուցահանդէսում ե-
րէկ բացուեց ուստաց բաժանմուն-
քը, որ իւր վրայ ընդհանուր ու-
շադրութիւն է գրաւում և այն-
տեղ բազմաթիւ հասարակութիւն
է այցելում:

Խմբագիր-հրատարակիչ
ՍՊԱՆԻՍԻ ՍՊԱՆԻՍԻՆԻՆԻ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

ՊՈՍՏԱՅԻՆ ԵՐԹԵՒԵՎՈՒԹԻՒՆ
ԹԻՖԼԻՍԻ ԵՒ ՎԼԱԴԻԿԱՎԱՍՏԻ
ՄԻՋԵՒ
Թիֆլիսից գնում է Վաղրիկաւազ
Ա. Հինգ հոգու տեղ ունեցող կառք
(կարէս) առաւտեան ժամը 9-ին, գի-

շերում է Միլիտան միւս օրը երկու
անգամ 8-ին համարում Վաղրիկաւազ
Ա. Վեց հոգու տեղ ունեցող (օմնի-
բուս) երկրորդան ժամը 3-ին և առանց
համապարհին գիշերելու միւս օրը երե-
կոյեան ժամը 7-ին համարում Վաղրիկաւ
կառք:

Վաղրիկաւազից Թիֆ. գալիս է.
Ա. Հինգ հոգու տեղ ունեցող կառքը
(կարէս) առաւտեան ժամը 9-ին և գի-
շերելով Միլի կայարանում, միւս օրը
երկրորդան ժամը 8-ին համարում է Թիֆլիս
Բ. Վեց հոգու տեղ ունեցող կառքը
(օմնիբուս) երկրորդան ժամը 3-ին և ա-
ռանց համապարհին գիշերելու միւս օր-
երկրորդան ժամը 7-ին համարում է Թիֆ-
լիս:

ԵՐԵՎԱՆԻ ԶԵՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵՎՈՒԹԻՒՆ

I Անդրկովկասեան երկաթուղի

Գաւառ Թիֆլիս Կարէս է
Բաթումից, պոստ. 11 ժ. 8ր. եր.
Բաթումից, 7 ժ. 40 ր. առ.
Բաթումից, մայր. ապ. 8 ժ. — ր. առ.
Գանձակից, 8 ժ. 20 ր. եր.

Գաւառ Թիֆլիսից գաւառ է
Բաթում, պոստային. 8 ժ. 40 ր. առ.
Բաթում, 12 ժ. 8 ր. իշե.
Բաթում, մայր. ապ. գն. 3 ժ. 10 ր. ց.
Գանձակ, 8 ժ. 45 ր. առ.

II Անդրկովկասեան երկաթուղի
Ուղևու-Աղայից գնում է 6 ժ. 40 ր. եր
Ուղևու-Աղայից գնում է 7 ժ. 48 ր. առ.
Ուղևու-Աղայից գնում է 8 ժ. 48 ր. առ.
Անդրկովկասեան երկաթուղի օրերը:
Սամարղանդ գնացող գալիս է և գնու-
մ է Երբաթ և երեքշաբթի օրերը:

I Բոստով-Վաղրիկաւազի երկաթ.
Վաղրիկաւազից գնում է 9 ժ. 30 ր. առ.
Բոստով գալիս է 8 ժ. 48 ր. առ.
Բոստովից գնում է 7 ժ. 28 ր. ցե

ԳԵՆԱԼԱՅԻՆ ԵՐԹԵՒԵՎՈՒԹԻՒՆ

I Սև ծովի վրայ

Բաթումից գնում են՝
Հինգ ցարթի՝ երկրորդան 4 ժամին
ուղիղ գծով, Նովորոսիսկ 1. Սոխում.
Եւրաթի՝ երկրորդան 8 ժամին, ու-
ղիղ գծով, բոլոր նաւահանգիստներով:
Երկու ցարթի՝ երկրորդան 7 ժ.
արտասահմանեան նաւահանգիստներ.
Կ. Պոլս:

Բաթում գալիս են
Երբաթ և երեքշաբթի կէս օրին մօտ, 0
գնացալից, ուղիղ գծով:
Ուրբաթ՝ առաւտեան, Օդեսայից
ուղիղ գծով, Կերչի և Նովորոսիսկի
փոխով:

Կիւրապի՝ առաւտեան Կ. Պոլսից:
Փոթիից Բաթում գնում են
Հինգ ցարթի՝ առաւտեան ժ. 9-ին:
Եւրաթի՝ առաւտեան ժ. 9-ին:
Երեքշաբթի՝ երկրորդան
Փոթիից Բաթում գալիս են:
Ուրբաթ և երեքշաբթի կէս օրին յետոյ
ժ. 2 ր. մօտեցող:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Իմ եղբայր ԿԱՐԱՊԵՏ ԹՈՒՄԱ-
ՅԵԱՆՅԵԱՆ, Նովոռուսի Երևան գնա-
լիս, Ալեքսանդր և Գրիգորիան Կայ-
սերական ծառայողներին է և մինչև
օրս չէ գտնուած. կենդանի է նա,
թէ սպանուած, — յայտնի չէ ինչ:
Ինքը բարձրահասակ է և մօտ 30
տարեկան:

Մանուկ խնդրում եմ նրանց,
որոնց յայտնի է նրա ուր լինելը,
յայտնեն ինչ հետեւել հասցեով
Երևան, Սեպտեմբեր Թումանյանից ինչ:
(166) 3—3.

ԿԱՊՍՈՒԼՆԵՐ
ՄԱՏԻՍԿԻ ԳՐԻՄՈՒՆ ԵՒ ԸՆԿ.
(Capsules au Matico)
Պարիզի զեղազորներին — Թոյառա-
րուած է Ռուսիայում:
Այն կապսուլները պատ-
րաստուած են Ստալիկի և
Կոպպի Բաղդադի Կոնսուլա-
րից: Նրանք պատած լինե-
լով մաքուր է կեղևով ոչ մի
փառ համ կամ հոտ չեն ու-
նենում:
Պահանջները պէտք է լինեն զեղազորներում:
(M.) 13—10

ԵՐԵՎԱՆԻ ԶԵՆՈՒԹՅՈՒՆ ՄԵՂ-
ԲԵՐՈՒ
Երատարակող Գրատարակող
Թեմա իրենց ջրային կազմուած
քը խանդարածների համար:
Հեղ. Դ-ր Լ. Երեմյան
ուսանելու հրատարակութիւն Դ-ր
Բ. Մ. Քիչին է 1 րուր.
Այս օգտաւէտ գիրքը պարունա-
կում է իւր մէջ շատ խրատներ,
թէ՛ ինչպէս կարող են ազատուել
հիւանդների վերադարձախաղի վե-
նասակար հետևանքներից և վերա-
կանգնել խանդարած ուղեւոր և
առողջութիւնը: Այս գիրքը թոյ-
լատուած է Մոսկուայի գրաքն-
նական Կ. Ռուստից:
Հրատարակութեան պահանջներ
Օտտո Ասպերցից (Otto
Asperger Leipzig) (Սակսոնիա),
Օտարապաշտօնայինը համապար-
հաձակում չեն վճարում:
(M.) 32—8

ՆՈՅՆԱՅԻՆ ՎԱՐԴԱՆՆԵՐ
ԲԱՐՈՒՄԱՆՈՒԹԵԱՄԲԸ
1. ԲՈՒՄԱՆՈՒՆ, փոքրերի համար, կոմս Լ. Տոյառի:
2. ԿՈՒՄԱՆՈՒՆ, փոքրերի համար, կոմս Լ. Տոյառի:
3. ԲԵՄԱՆՈՒՆ, փոքրերի համար, կոմս Լ. Տոյառի:
4. ԵՄԱՆՈՒՆ, փոքրերի համար, կոմս Լ. Տոյառի:
(0-0-0)

ՆԵՐԱՄԱՊԱՆՈՒԹԵԱՆ
ԳՐԵՂ
ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՆ
ՄԵԼԻՔՅԱՆԻՆ
Գրեն է 40 կոպէկ
Հրատարակութիւն Թիֆլիսի հայ գրադաճառանոցներից:
Կարելի է ստանալ Թիֆլիսի հայ գրադաճառանոցներից:
X—41

ՍԱՆՏԱԼ ՄԻԴԻ
(SANTAL MIDY)
Պարիզի զեղազորի պատրաստած —
թոյառարուած է Ռուսիայում:
Այս կապսուլների մէջ պարու-
նակուած են հաշուառ անհրաժեշտ
էսէնցիա:
Պահանջներ և Ռուսիայի զինուոր
զեղազորներում:
(M.) 14—8

Թիֆլիսի Հայոց Հրատարակչական ընկերութեան Հրատարակու-
թեամբ լոյս տեսան հետեւեալ գրքերները:

1. Էօհաննա Սպիրի «Վարդ-Բայիկ» գերմ. թարգմանեց Ի. Յ.
գինն է 10 կոպէկ:

2. Կոմս Լ. Տոյառի «Աստուած գիտէ արդարն ու մեղաւորը»
բայց դատաստանը շուտ չի անում: Թարգ. Մ. Ա. գինն է 7 կո-
պէկ:

3. Գ. Վայրենի «Հաւատարիմ Սովորներ» հնդկական վեպ:
գերմ. թարգմանեց Փ. Վարդանեան: Գինն է 10 կոպէկ:

Վաճառուած են Եզրոնական գրադաճառանոցում:
(0-0-0)

10—7

ԹԻՖԼԻՍԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՎԱՐԿԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Վարչութիւնը հրաւիրում է ցանկացողներին կապուել վերջնելու գե-
ներալ Տէր-Ասատուրեանի նախկին կալուածքը, որ գտնուած է Երևան-
եան հրապարակի վրայ, Պուշկինեան փողոցում և Միջին փողոցում:
Պայմանագիրը կարելի է տեսնել ընկերութեան Վարչութեան մէջ ա-
մեն օր՝ ժամը 11-ից մինչև 1-ը: Յայտարարութիւնները կ'ընդունուեն
մինչև ներկայ մայիսի 20-ը Ընկերութեան Վարչութեան մէջ, Պուշկի-
եան փողոցում, Սունդուկեանցի տանը:

(94) 3—3.

ԹԻՖԼԻՍԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

Յայտնում է ի տեղեկութիւն ընդհանրութեան, որ սոյն 1891
թուի յունիսի 4-ին, ցերեկուայ ժամը 12-ին, իւր ատենում ահաբե-
կիւնի քաղաքի փողոցների 1985 հատ լապտերները նախով լուսա-
ւորութիւնը կապուել տալու համար, 1891 թուի յունիսի 4-ից սկսած
մինչև երկու տարի ժամանակով Պայմանագիրը կարելի է տեսնել Գա-
ղաքային Վարչութեան կանցլարիատում ամեն օր՝ բացի տօն օրերից:

(96) 3—2

BATEAUX A VAPEUR N° 101 ET 102
ՖԲՆԱՆՍԱԿԱՆ ՆԱԽԱԳՆԱՅՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ն. ՊԱՐԵՒԵՐ ԵՒ ԸՆԿ.

Ուղիղ և կանոնաւոր նաւագնացութիւն Մարսէլից Բաթում երկու
շաբաթը մի անգամ. չորեքշաբթի օրերը, սկսած չորեքշաբթի, յունուարի
21-ից և Բաթումից Մարսէլ, մոտենելով Տրապիզոն, Սամսոն, Կ. Պո-
լիս:

ԲԱՐՈՒՄԻՑ ԳՆՈՒՄ ԵՆ
Չորեք. 22 մայիսի/3 յունիսի շաբաթ. «Միսկոնիս» կապիտան Ժիրոն
» 5/17 յունիսի » » «Սիլիսիս» » Բոչել
» 19 յունիսի/1 յուլիսի » » «Անտոնիս» » Գարրիգ
» 3/15 յուլիսի » » «Միսկոնիս» » Ժիրոն
և աղպէս երկու շաբաթը մի անգամ, չորեքշաբթի օրերը, ժամը
4-ին կէսօրուայ:

Բաթումից Պարիզ ուղիղ հաղորդակցութեան տոմսակները սովորական
գինը գրելուով:

Տեղեկութիւններ և բեռների համար ճանապարհորդները
թող բարեհաճեն գիմել ընկերութեան գործակալներին — Բաթումում
ԳԱՐԱՆԻՍԻՆ, Նաբեբեֆալա, Թիֆլիսում՝ պ. Վիկտոր ԳԱՐԱՆԻՆ, Մի-
ջին փողոց, գիներ, Տէր Աստուածատուրեանի նախկին տուն:
Բաթումում՝ պ. Սամսոն Գիլգարեանցի, Կոնսուլական կապ հրա-
պարակում: Նովորոսիսկում՝ պ. Լուի Բեռնոյին:
(95) 10—2

Թիֆլիսի Հայոց Հրատարակչական ընկերութեան Հրատարակութեամբ

ԼՈՅՍՏԵՍՍԻ

ՊԵՐԴԻՆԱՆԴ ԵՄԻԴՏԻ

ՆԱԼ ԵՒ ԴԱՄԱՅՆԱՆԹԻ

Հեղ. է. Կ. Կ. Կ. Կ. Կ.

Գերմաներէնից թարգմանեց

ՅՈՒՆԱՆԻՍ ԼԱՆԱՅԵԱՆ

Գինն է 20 է.

Վաճառու է Կեդրոնական գրադաճառանոցում:
(0-0-0) 3—2